

Інстытут інклюзіўнай адукацыі БДПУ

***Лекцыя па вучэбнай дысцыпліне
«Лагапедыя»
«Абследаванне дзяцей
з алаліяй»***

Складальнік: Сапагова Вольга Леанідаўна,
старшы выкладчык кафедры лагапедыі
Інстытута інклюзіўнай адукацыі БДПУ

Прынцыпы лагапедычнага абследавання

- *Камплекснасць і ўсебаковасць*
- *Цэласнасць і канкрэтнасць*
- *Індывідуальны падыход ва ўстанаўленні кантакту*
- *Вывучэнне ў працэсе навучання*
- *Выяўленне станоўчых магчымасцяў*

Асаблівасці абследавання дзіцяці з алаліяй

- *Абследаванне абавязкова комплекснае*
- *Важна ўсталяваць кантакт з дзіцём*
- *Усе моманты абследавання праводзяцца ў гульнявой форме*
- *Неабходна падабраць дыдактычны матэрыял, адпаведны ўзросту дзіцяці*
- *Трэба падрыхтаваць матэрыял (заданні), які не патрабуе маўленчага адказу*
- *Абследаванне пачынаецца з гульнявых заданняў на выяўленне асаблівасцяў стану немаўленчых функцый, якія з'яўляюцца перадумовамі фарміравання прамовы*

Асаблівасці абследавання дзіцяці з алаліяй

- Даследаванне стану немаўленчага інтэлекту, адпаведнасць яго узроставай норме або яе ніжняй мяжы
- Даследаванне імпрэсiвўнай і экспрэсiўнай гаворкі
- Назiранне за дзіцём ў розныя моманты яго паўсядзённага жыцця
- Абследаванне дзіцяці з алаліяй характарызуецца працягласцю
- Пры падазрэнні наяўнасці ў дзіцяці сэнсарнай алаліі значным з'яўляецца даследаванне стану слыху спецыялістамі
- Лагапедычнае заключэнне «Алалія» фармулюецца толькі пасля супастаўлення дадзеных абследавання ўсіх спецыялістаў

Схема абследавання дзяцей з алаліяй

- *Анкетныя дадзеныя*
- *Анамнэз*
- *Імпрэсіўная гаворка (разуменне):*
 - ✓ сувязнай прамовы
 - ✓ нераспаўсюджаных і распаўсюджаных сказаў
 - ✓ складаных канструкцый
 - ✓ розных граматычных формаў
 - ✓ значэнняў слоў, якія абазначаюць прадметы, дзеянні, якасці
 - ✓ інструкцыі

Схема абследавання дзяцей з алаліяй

➤ **Экспрэсіўная гаворка:**

- ✓ **абследаванне связной речі:** составление рассказа по картинке, по серии картинок; пересказ;
- ✓ **абследаванне слоўнікавага запасу:** называнне прадметаў, дзеянняў, якасцяў па спецыяльна падабраным малюнкам; знаходжанне агульных назваў; называнне прадметаў па іх апісанні; называнне дзеянняў; падбор сінонімаў і антонімаў; утварэнне прыметнікаў ад назоўнікаў; тлумачэнне значэння слоў;
- ✓ **абследаванне складовай структуры слоў:** называнне малюнкаў са складаным складовым складам; паўтарэнне слоў са складаным складовым складам;
- ✓ **абследаванне граматычнага ладу маўлення:** складанне прапанов па спецыяльна падабраным малюнкам; ужыванне простых і складаных прыназоўнікаў; узгадненне прыметнікаў з назоўнікамі; ўзгадненне назоўнікаў з лічэбнікамі; утварэнне формаў роднага склону множнага ліку; утварэнне памяншальна-ласкальных формаў; ужыванне прыставак у дзеясловах;
- ✓ **абследаванне сувязны прамовы:** складанне апавядання па малюнкам, па серыі малюнкаў; пераказ.

Схема абследавання дзяцей з алаліяй

- **Абследаванне гукавымаўлення:**
 - ✓ у адлюстраванай прамове;
 - ✓ самастойнай гаворцы.
- **Слыхавая функцыя:**
 - ✓ стан фізічнага слыху;
 - ✓ ўспрыманне немаўленчых гукаў;
 - ✓ прайграванне і ўспрыманне рытмаў;
 - ✓ стан фанематычнага слыху.
- **Будова артыкуляцыйнай апарата.**
- **Маторыка артыкуляцыйнага апарата.**
- **Агульная маторыка і дробная маторыка рук.**
- **Прасадычны бок гаворкі.**
- **Глядзельная функцыя.**
- **Стэрэагназ.**
- **Пісьмовая гаворка.**
- **Псіхічнае стан.**
- **Заклучэнне аб стане гаворкі.**

Спіс літаратуры:

- Лагапедыя: метадычная спадчына: дапаможнік для лагапедаў і студ. дэфектолаг. факультэтаў пед. вузаў. – М.: УЛАДАС, 2003. – Сістэмныя парушэнні гаворкі: Алалія. Афазія. – 312 с.
- Лагапедыя: падручнік для студ. дэфектол. фак. пед. вышэйшых вуч. устаноў / Пад рэд. Л. С. Волкавай. – 5-е выд. – М.: УЛАДАС, 2004. – 704 с.
- Сабатовіч, А.Ф. Маўленчае недаразвіццё ў дзяцей і шляхі яго карэкцыі (дзеці з парушэннем інтэлекту і маторнай алаліяй): Вучэбны дапаможнік для студэнтаў / А.Ф. Сабатовіч. – М.: Класік стыль, 2003. – 160 с.